
Покровська Н. В., Іванько Т. С., Сорока О. В., Федорович М. М., Щербина М. О.

Наукова бібліотека, Український державний університет науки і технологій

(м. Дніпро, Україна)

ВІДКРИТІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ: СУЧАСНИЙ УКРАЇНОМОВНИЙ КОНТЕНТ

Тези презентують сучасні тенденції розвитку, використання, створення та поширення відкритих освітніх ресурсів, досвід застосування відкритих освітніх ресурсів (OERs). Ми спираємося на потенціал і можливості створення та використання відкритих освітніх ресурсів. Описано стан та перспективи використання електронних відкритих освітніх ресурсів у закладах вищої освіти, вимоги до структурних елементів OERs. Презентовано участь у міжнародному грантовому проєкті "The Creative Commons Global Network".

Ключові слова: відкриті освітні ресурси; відкритий онлайн-курс; освітній рівень; MOOC; ліцензія Creative Commons; розповсюдження знань; онлайн-середовище; аудіоматеріали; відеолекції; відеоуроки; заклади вищої освіти

Pokrovska N. V., Ivanko T. S., Soroka O. V., Fedorovych M. M., Shcherbyna M. O.

Scientific Library, Ukrainian State University of Science and Technologies

(Dnipro, Ukraine)

OPEN EDUCATIONAL RESOURCES: MODERN UKRAINIAN- LANGUAGE CONTENT

The abstracts present current trends in the development, use, creation and dissemination of open educational resources, experience in the use of open educational resources (OERs). We rely on the potential and possibilities of creating and using open educational resources. The state and prospects of using electronic open educational resources in higher education institutions, requirements for the structural elements of OERs are described. Participation in the international grant project "The Creative Commons Global Network" is presented.

Keywords: open educational resources; open online course; educational level; MOOC; Creative Commons license; knowledge dissemination; online environment; audio materials; video lectures; video tutorials; institutions of higher education

Відкриті освітні ресурси (OERs) в Україні переживають період активного розвитку та поширення. Цей процес включає створення, використання та адаптацію навчальних матеріалів, доступних для всіх безкоштовно.

Завдяки OERs, заклади вищої освіти в Україні змогли знизити витрати науковців, викладачів та студентів на дослідження та навчання.

Відкриті освітні ресурси (Open Educational Resources, OERs) – це матеріали для навчання та навчальні ресурси, які доступні для розповсюдження, змінення та адаптації безкоштовно. OERs включають в себе: підручники, відеолекції, відеоуроки, тестові завдання, аудіоматеріали, онлайн-курси та інші ресурси, які можна використовувати для навчання, досліджень і самонавчання.

OERs можуть застосовуватися в різних освітніх контекстах: від загальної школи до вищої освіти і професійного розвитку. Вони допомагають зробити освіту більш відкритою та інноваційною, і сприяють поширенню знань та навичок по всьому світу.

Впровадження OERs у систему освіти України – це крок до сучасної доступної освіти.

Основні характеристики відкритих освітніх ресурсів:

1. **Вільний доступ:** мають бути доступними для всіх без обмежень, що означає, що вони можуть бути завантажені, переглянуті та використані безкоштовно.

2. **Вільне використання:** можуть бути вільно використаними, переробленими, адаптованими і редагованими з метою відповідати потребам конкретного навчального контексту.

3. **Ліцензування:** один з ключових аспектів OERs – це використання ліцензій, таких як Creative Commons, які чітко визначають умови використання, збереження авторських прав та можливість створювати похідні твори.

4. **Відкриті формати:** найчастіше розповсюджуються у відкритих форматах файлів, наприклад, PDF, HTML, XML, а також відео- та аудіоформатах, що дозволяє легко отримати доступ до них на різних пристроях та платформах.

5. **Спільнота та співпраця:** сприяють створенню спільноти, яка спільно працює над створенням, редагуванням і актуалізацією навчальних матеріалів. Ця співпраця може розширювати якість та доступність освіти.

Щоб скоротити нестачу сучасної української літератури для вищої освіти, у співпраці викладачів Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ) та [Наукової бібліотеки](#) була започаткована власна колекція відкритих електронних підручників (робота в цьому напрямку продовжується).

Співробітниками Інформаційно-бібліографічного відділу бібліотеки виконується перевірка відповідності оформлення вихідних відомостей згідно з ДСТУ 4861:2007 «Видання. Вихідні відомості». До **вихідних відомостей** належать:

- титульна сторінка – перша сторінка титульного аркуша;

-
- зворот титульного аркуша – друга сторінка титульного аркуша;
 - остання сторінка – третя сторінка обкладинки.

На звороті титульного аркуша електронного підручника вказується обрана ліцензія Creative Commons.

Ліцензії Creative Commons надають авторам можливість контролювати, як їхні твори використовуються і поширюються в інтернеті. Вони також сприяють вільному обміну знаннями та творчими матеріалами, дозволяючи іншим користувачам використовувати ці матеріали за визначеними умовами. Ліцензії Creative Commons, взагалі, дуже поширені в онлайн-середовищі і використовуються для різних видів контенту, включаючи тексти, зображення, відео, музику та інше.

Для отримання докладної інформації щодо ліцензії Creative Commons та практичного знайомства з OERs, Наукова бібліотека УДУНТ рекомендує переглянути цикл відеолекцій «[Відкрита освіта і відкриті освітні ресурси: важливість для української вищої освіти](#)».

На основі виконаної роботи для уніфікації було розроблено [шаблони](#) титульного та кінцевого аркушів вихідних відомостей, з якими можна ознайомитись на сайті УДУНТ. Вони спрощують створення та адаптацію відкритих освітніх ресурсів.

Бібліотекарі забезпечують якість цих матеріалів, перевіряючи бібліографічний опис документів у списку використаних джерел згідно з національним стандартом України ДСТУ 8302:2015.

Після завершення коригування в остаточний PDF-файл додаються гіперпосилання для зручної навігації за змістом документа. Розміщення колекції відкритих електронних підручників у Репозитарії університету (розділ «[Відкриті освітні ресурси](#)») робить її доступною для спільноти всього світу.

Цей рік був особливо продуктивним для Українського державного університету науки і технологій, який виграв грант від “The Creative Commons Global Network”. Це дало нам можливість адаптувати MOOC “Using Open Educational Resources in Teaching” («Використання відкритих освітніх ресурсів у навчанні»), розробленого найбільшим технічним університетом Італії – Міланською політехнікою (італ. Politecnico di Milano, скорочено – “Polimi”).

MOOC – це абревіатура, яка означає “Massive Open Online Course” (в перекладі на українську мову – «Масовий відкритий онлайн-курс»). MOOCs – це масові відкриті онлайн-курси, що надаються через інтернет і доступні для всіх бажаючих. Вони можуть

бути надані різними університетами, коледжами, організаціями або приватними викладачами.

Наразі ми закінчуємо роботу над цим проектом і з нетерпінням чекаємо на перших випускників україномовного курсу MOOC. Завдяки цьому проекту, ми сподіваємось покращити доступ до якісної освіти.